

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-01-07

Vår referens

Henrik Nygren

Utvecklingssamordnare

henrik.nygren@malmo.se

Ny modell för stadens investeringar i och drift av offentlig konst

STK-2025-629

Sammanfattning

I Malmö stads budget 2024 anges att ett en ny modell för stadens investeringar i och drift av offentlig konst tas fram. Detta ärende är ett förslag på en ny modell för anskaffning av offentlig konst till stadens lokaler, allmän platsmark och kommunal kvarterersmark. Den nya riktlinjen ska ersätta befintligt regelverk från 1997 (dnr kf 1997-11-27, § 200). Syftet med förslaget är att skapa ett tydligt ramverk för arbetet med offentlig konst i staden samt att underlätta samarbetet mellan stadens förvaltningar och nämnder.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott skickar, utan eget ställningstagande, förslag på ny modell för stadens investeringar i och drift av offentlig konst, på remiss till kulturnämnden, servicenämnden och tekniska nämnden med svar senast 24 mars 2026.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 260119 Ny modell för stadens investeringar i och drift av offentlig konst

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-01-19

Beslutet skickas till

Kulturnämnden

Servicenämnden

Tekniska nämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

I budget 2024 ges uppdraget att ta fram en ny modell för stadens investeringar i och drift av offentlig konst. Denna modell för offentlig konst ska ersätta ett befintligt regelverk från 1997 (dnr 1997-11-27, §200).

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra Malmö stads ansvarsfördelning, mandat och avgränsningar såväl som god samverkan mellan kulturnämnden, tekniska nämnden och servicenämnden avseende stadens offentliga konst. Riktlinjen innebär att medel ska avsättas för offentlig konst som uppförs på allmän platsmark, så som gator, parker, torg och konstruktionsbyggnader (broar, tunnlar med mera), samt i kommunalt ägda byggnader. Med lokaler avses även parkeringsanläggningar och i utemiljö vid stadens byggnader på kvartersmark.

Arbetsprocesser regleras inte i riktlinjen utan beskrivs i ett separat dokument som berörda förvaltningar tar fram och beslutar gemensamt.

Bakgrund

Idag har de flesta större kommuner och regioner egna regler för offentlig konst. Vanligtvis innebär det att en viss procent av budgeten för ett byggprojekt går till konst. Det finns ingen gemensam modell för hur regeln ska räknas ut, vilket gör att den används på olika sätt i olika kommuner. Det nuvarande regelverket har inte alltid tillämpats fullt ut under de senaste åren, vilket delvis kan förklaras av begränsad kännedom och förståelse för regelverket inom kommunen. Sedan det nuvarande regelverket togs fram 1997 har redovisningsreglerna förändrats. Nya riktlinjer har införts för vad som räknas som en investering och hur investeringar ska delas upp i redovisningen.

Nuvarande regelverk i Malmö

Offentlig konst hanteras idag av tre nämnder, tekniska nämnden (konst på allmän platsmark), servicenämnden (kommunal kvartersmark) och kulturnämnden som ska ha det övergripande ansvaret enligt reglementet. Nedan följer ansvaret enligt befintligt regelverk som beslutades 1997.

Nybyggnad och ombyggnad

Vid nybyggnation och ombyggnation i Malmö stad bedöms från fall till fall hur mycket som ska avsättas till offentlig konst. Målet är att i genomsnitt cirka 1,5 % av byggkostnaden ska gå till konstnärlig utsmyckning. Denna kostnad belastar projektet genom internränta, vilket innebär att hyresgästen betalar för konsten via sin hyra. Ansvaret för att underhålla den konstnärliga utsmyckningen ligger vanligtvis hos Servicenämnden.

Stadigvarande förhyrningar

När en nämnd hyr lokaler där Stadsfastigheter är hyresvärd, ska nämnden anmäla sitt önskemål om konstnärlig utsmyckning till Servicenämnden. Hyresgästen står för kostnaden för utsmyckningen. Hyresgästen ansvarar också för underhållet av konsten.

Konstnärlig konst allmänna platser

Kulturnämnden ansvarar för frågor om konstnärlig konst på allmän plats. För att

finansiera sådana projekt begär nämnden investeringsanslag från kommunfullmäktige. Kulturnämnden kompenseras därefter för kapitalkostnaderna. Underhållet av konst på allmänna platser hanteras av Fastighets- och gatukontoret, som också ansvarar för att upplåta mark för konsten.

Planering och uppföljning

Kulturnämnden ska med stöd av en särskild referensgrupp planera för och följa upp den offentliga konsten inom kommunen där investeringen överstiger 60 inkomstbasbelopp. Basbeloppet för år 2026 är 83 400 kr. 60 basbelopp motsvarar då cirka 5 mnkr. Referensgruppen var enligt det ursprungliga beslutet kulturdirektören, chefen för Malmö konsthall, chefen för Malmö konstmuseum, stadsträdgårdsmästaren och stadsarkitekten. Över tid har referensgruppen bytt medlemmar.

Finansiering

Förutom att 1,5 % ska avsättas av egen investering och ombyggnation ska 60 basbelopp avsättas hos kulturnämnden för inköp.

Omvärldsbevakning av modeller för offentlig konst

De flesta större kommuner och regioner i Sverige har någon form av regler för offentlig konst. För de allra flesta kommuner avsätts en procentsats för konstnärliga insatser vid offentliga investeringar. Hanteringen varierar av offentlig konst, men det finns en generell trend mot att frikoppla konsten från specifika investeringar för att öka flexibiliteten.

Större kommuner som Uppsala, Göteborg, Stockholm, Lund och Region Skåne, har olika modeller för finansiering och ansvar för offentlig konst.

Uppsala: Offentlig konst hanteras av kulturförvaltningen, som tillämpar enprocentregeln och har både investerings- och driftsbudget för konst. Den ekonomiska beräkningsmodellen baseras på enprocentregeln och utgår från en definierad modell som beräknas på de senaste tre årens genomförda investeringar. Placeringen av konst sker där den bedöms ge störst nytta, ofta i samband med pågående investeringar och exploateringsprojekt.

Göteborg: Kulturförvaltningen ansvarar för offentlig konst, och staden tillämpar enprocentregeln kopplad till enskilda investeringar. Efter en översyn 2022 har en ny struktur för hantering av offentlig konst införts.

Stockholm: Kulturförvaltningen hanterar offentlig konst genom enprocentregeln, där varje relevant projekt avsätter 1 % av sin budget till konst. Stockholms stad genomför för närvarande en översyn av sitt regelverk.

Lund: En särskild budgetmodell används där Kultur- och fritidsnämnden, i samarbete med andra nämnder, placerar konst där den bedöms ge störst nytta, oberoende av specifika investeringar. Ramen för anskaffning av konst fastställs inom den ordinarie budgetprocessen.

Region Skåne: Tillämpar en dialog- och behovsmodell för att fastställa investeringskostnaden för konst i samband med ny- och ombyggnation, utan fastställda belopp eller procentsatser.

Utifrån omvärldsbevakningen har Stadskontoret tagit hänsyn till de respektive kommuns arbetssätt i undersökningen och beaktat Malmö stads nya riktlinjer för offentlig konst.

Syfte med riktlinjen

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra Malmö stads ansvarsfördelning, mandat och avgränsningar såväl som god samverkan mellan kulturnämnden, tekniska nämnden och servicenämnden avseende stadens offentliga konst.

Arbetsprocesser regleras inte i riktlinjen utan beskrivs i ett separat dokument som berörda förvaltningar tar fram och beslutar gemensamt.

Vem omfattas av riktlinjen

Riktlinjen omfattar kulturnämnden, servicenämnden och tekniska nämnden för offentlig konst i kommunala byggnader, på kommunal kvartersmark och allmän platsmark. Arbetet sker i samråd med stadens lokalnyttjare. Riktlinjen gäller inte stadens bolag eller kommunalförbund.

Definition av offentlig konst

Riktlinjen omfattar offentlig konst som uppförs på platser tillgängliga för allmänheten, såsom parker, torg, byggnader och andra gemensamma miljöer. Fast konst avser offentlig konst som är permanent installerade på en specifik plats och tagits fram för att integreras med sin omgivning. Lös konst avser offentlig konst som är fristående och inte fast integrerade på en plats eller i en byggnad.

Ett offentligt konstverk definieras som en skapelse eller produktion som har skapats av en konstnär med avsikt att uttrycka en konstnärlig idé, känsla eller vision. Den konst som omfattas av denna riktlinje är den konst som anskaffas som en del av 1%- regeln eller identifieras som konstnärligt och kulturhistoriskt intressant av kulturnämnden.

Vad innebär riktlinjen?

Riktlinjen innebär att medel ska avsättas för offentlig konst som uppförs på allmän platsmark, så som gator, parker, torg och konstruktionsbyggnader (broar, tunnlar med mera), samt i kommunalt ägda byggnader. Med lokaler avses även parkeringsanläggningar och i utemiljö vid stadens byggnader på kvartersmark.

Kommunikation och tillämpning

Kulturnämnden har ansvar för att riktlinjen tillämpas och efterlevs samt för att sprida information och kommunicera om riktlinjen. Riktlinjen utvärderas löpande och uppdateras vid behov. Arbetet med offentlig konst är beroende av samarbete. Uppförandet av konstverken sker i enlighet med samförstånd mellan nämnderna, vilket säkerställer att alla parter är involverade och eniga i beslutsprocessen.

Planering för anskaffning av offentlig konst och tillämpning av 1%- regeln

Kulturnämnden ansvarar för att varje år upprätta en investeringsplan för anskaffandet av offentlig konst gemensamt med tekniska nämnden och servicenämnden. I de fall en kommunal lokal berörs, bör lokalnyttjaren involveras.

Vid beräkning av kulturnämndens investeringsram för offentlig konst ska den uppgå till maximalt en procent av medelvärdet för de senaste tre årens nedlagda utgifter i ny- och ombyggnadsprojekt, exklusive komponentutbyten, hos teknisk nämnd och servicenämnden. Investeringsmedlen arbetas, först efter Kommunfullmäktiges beslut om budget, in som en investeringsram under kulturnämnden.

Stadskontoret ansvarar för att redovisa utfallet av investeringarnas medelvärde för de senaste tre åren, vilket ska ligga till grund för den maximala beräkningen av avsättningen till offentlig konst enligt Malmö stads tillämpning av 1%- regeln.

Beräkningen ska redovisas till kulturnämnden inför kulturnämndens budgetskrivelse.

Om konst ska anskaffas i samband med en större investering som beslutas av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige ska utgiften för konstverket ingå i den totala investeringsutgiften i ärendet.

Nyttjande av ramen för offentlig konst

Ny konst ska etableras där den kan göra störst nytta för Malmöborna. Kulturnämndens investeringsram för offentlig konst kan som exempel användas för offentlig konst i exploateringsprojekt, befintlig stadsmiljö och i ny- och ombyggnation av kommunalägda byggnader. Konst kan även etableras kompensatoriskt i befintliga miljöer och lokaler. Placeringen av stadens offentliga konst som uppförs på allmän platsmark eller annan mark inom nämndens ansvarsområde beslutas av tekniska nämnden.

När konstverket är på plats övergår konstverket till objektsägarens anläggningsregister, vanligtvis servicenämnden eller tekniska nämnden som belastas med eventuella kapitalkostnader. Offentlig konst som uppförs tillfälligt på en plats ska bokföras enligt god redovisningssed.

Underhåll av den offentliga konsten

Det konstverk som finns upptaget i en nämnds anläggningsregister anses höra till den nämndens ansvar. Det innebär att tekniska nämnden, kulturnämnden och servicenämnden ansvarar för drift och underhåll av den offentliga konsten. När det föreligger behov av antikvariska och konservatoriska insatser ska kulturnämndens verksamhet vara vägledande i vilka insatser som ska genomföras med syftet att den offentliga konsten ska förvaltas som en del av Malmös kulturmiljö och kulturarv.

En gränsdragningslista upprättas mellan berörda nämnder som tydliggör ansvarsgränsen för varje offentligt konstverk, med beaktande av vårdplaner, drift, underhåll, fundament, belysning, rättsliga ansvar, säkerhetsperspektivet samt ansvaret vid eventuella olyckor och skadegörelse och annat som hänförs till det enskilda offentliga konstverket.

Sammanställning av ansvar

Den offentliga konsten är Malmö stads gemensamma tillgång. Nedan följer de olika nämndernas ansvar.

Kulturnämnden

Kulturnämnden handhar frågor rörande konstnärlig utsmyckning av allmänna platser. Enligt riktlinjen ansvarar kulturnämnden för att planera, samordna och organisera arbetet med den offentliga konsten.

Kulturnämnden ansvarar, i samverkan med tekniska nämnden och servicenämnden, för den strategiska planeringen av offentlig konst. Nämnden har en investeringsram enligt kommunfullmäktiges budgetbeslut och ansvarar för konstnärliga uppdrag, projektledning, upphandling och inköp. Dessutom hanteras inventering och registrering av stadens konstsamling, kommunikation och tillgängliggörande av offentlig konst samt vägledning för antikvariska och konservatoriska insatser.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ansvarar för det offentliga rummet och ska skapa förutsättningar för att offentlig konst kan genomföras i exploateringsprojekt och i stadsmiljön enligt denna riktlinje.

Tekniska nämnden samverkar med kulturnämnden för strategisk planering av offentlig konst och beslutar om placering inom sitt ansvarsområde. Nämnden säkerställer angöring och praktiska förutsättningar för konstverk, informerar tidigt om investeringsplanering och behov av placering, samt möjliggör fysisk utplacering. Dessutom ansvarar nämnden för drift och underhåll av konstverken och följer riktlinjer för antikvariska och konservatoriska åtgärder.

Servicenämnden

Servicenämnden ansvarar för förvaltning och byggproduktion av kommunala byggnader. Servicenämnden ska därför skapa förutsättningar för att offentlig konst kan genomföras i offentliga byggnader och på kommunal kvartersmark.

Servicenämnden samverkar med kulturnämnden för strategisk planering av offentlig konst. Nämnden planerar tillsammans med kulturnämnden för konstnärlig gestaltning i kommunala byggprojekt, säkerställer angöring samt möjliggör fysisk utplacering och praktiska förutsättningar för konstverk. Underhåller delar som inte direkt hör till konstverket enligt fastställd gränsdragning, samt sköter tillsyn och rapporterar risker eller brister. Servicenämnden följer även riktlinjer för antikvariska och konservatoriska åtgärder.

Stadskontorets förslag och bedömning

Stadskontoret har tillsammans med fastighets- och gatukontoret, serviceförvaltningen och kulturförvaltningen tagit fram förslag på nya riktlinjer för Malmö stads arbete med offentlig konst som avser stadens alla nämnder. Stadskontoret föreslår att dessa riktlinjer börjar gälla från och med 2026. Det nya förslaget på riktlinje innebär att offentlig konst frikopplas från enskilda investeringsprojekt. I stället planeras och placeras konsten där den kan göra störst nytta för Malmöborna.

Den offentliga konsten är en gemensam tillgång för Malmö stad och flera nämnder har olika roller i arbetet. Riktlinjen syftar till att tydliggöra ansvar, mandat och samverkan mellan kulturnämnden, tekniska nämnden och servicenämnden i arbetet med offentlig konst i Malmö stad. Den omfattar konst i kommunala byggnader, på kvartersmark och allmän platsmark, men gäller inte stadens bolag eller kommunalförbund.

Ett offentligt konstverk definieras som en skapelse eller produktion som har skapats av en konstnär med avsikt att uttrycka en konstnärlig idé, känsla eller vision. Den konst som omfattas av denna riktlinje är den konst som anskaffas som en del av 1%- regeln eller identifieras som konstnärligt och kulturhistoriskt intressant av kulturnämnden.

Riktlinjen innebär att medel ska avsättas för konst i samband med investeringar i stadsmiljö och byggnader. En tydlig gränsdragning mellan nämnderna reglerar ansvar för underhåll, säkerhet och skador. Investeringsramen för offentlig konst beräknas årligen och fastställs i kulturnämndens budget efter beslut i kommunfullmäktige.

Redovisningen av anläggningstillgångar gällande konst ska ske i enlighet med normering och Malmö stads ekonomihandbok.

Ansvariga

Martin Ljungberg Nämndsekreterare

Emma Sandberg Enhetschef

Anna Westerling Ekonomidirektör

Andreas Norbrant Stadsdirektör